



Værdien af det almindelige dyreliv

Lundhede, Thomas; Jacobsen, Jette Bredahl; Thorsen, Bo Jellesmark

Published in:
Sæt pris på naturen

Publication date:
2018

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Lundhede, T., Jacobsen, J. B., & Thorsen, B. J. (2018). Værdien af det almindelige dyreliv. I J. S. Schou, J. Jensen, & B. J. Thorsen (red.), *Sæt pris på naturen* (s. 69-72). Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet.



Værdien af det almindelige dyreliv

Thomas Hedemark Lundhede, Jette Bredahl Jacobsen
og Bo Jellesmark Thorsen

Resumé

Mange undersøgelser viser, at danskerne benytter naturen aktivt og har stor glæde af det tilhørende dyreliv. Selvom man ikke kommer så tit i naturen, kan man alligevel have en glæde ved blot at vide, at der findes en storslået natur. Derfor har vi undersøgt den danske befolknings betalingsvilje for at forbedre vilkårene for såvel truede dyrearter som de mere almindelige arter. Vi ser bl.a., at det har stor værdi for folk at gøre noget ekstra for truede dyr.

Yderligere har vi set på den værdi, befolkningen tillægger adgangsbegrænsninger til den danske natur, hvis de laves for at sikre bedre vilkår for dyrelivet. For alle grupper kan vi se, at begrænsningerne i adgangsretten vil betyde et direkte vel-færdstab for folk.

Baggrund

Viden om den værdi, som folk tillægger forskellige naturtyper, naturens dyreliv og den adgang vi har til naturen, er vigtig information, når man skal prioritere mellem forskellige naturbevaringstiltag. Af denne grund blev denne undersøgelse sat i værk som en del af det integrerede vildtforskningsprogram, der i perioden 2003-2008 blev gennemført i et samarbejde mellem den daværende Skov- og Naturstyrelsen, Aarhus Universitet, Københavns Universitet og Danmarks Jægerforbund. Forskningsprogrammet var finansieret af Miljøministeriet via jagttegnsmidlerne og havde til formål at tilvejebringe ny viden som grundlag for den fremtidige vildtforvaltningsindsats i Danmark.

Sådan gjorde vi

Data for undersøgelsen blev indsamlet ved brug af postomdelte spørgeskemaer i 2005. Vi udsendte spørgeskemaer til 1.800 tilfældigt udvalgte danskere mellem 18 og 70 år. Ca. 48 % besvarede skemaet, i alt 862 personer, hvilket er tilfredsstillende for denne type undersøgelser. Analyserne, som benyttes i dette kapitel er baseret på en delundersøgelse, svarende til i alt 370 respondenter. Denne stikprøve er nogenlunde repræsentativ for den danske befolkning, dog er folk med høj uddannelse, høj indkomst og folk i aldersgruppen 35-65 en smule overrepræsenteret, men det vurderes ikke at have betydning for de her præsenterede resultater.

Vi indsamlede og analyserede data ved hjælp af en metode som kaldes "diskrete valgeksperimenter", hvor vi systematisk bad folk om at vælge mellem tre forskellige alternative scenarier i 12 forskellige valgsæt. I figur 1 ses et eksempel på et sådant valgsæt.

De alternative scenarier beskrev en mulig udvidet beskyttelse af forskellige truede arter; beskyttelse af dyrelivet i almindelighed og mulige begrænsninger i adgangsretten til naturen. Disse ændringer og beskyttelsestiltag blev så koblet sammen med en forøget skattebetaling for den enkelte husstand.

For det almene (generelle) dyreliv varierede valgmulighederne mellem bestandsstørrelser, som vi har i dag, en stigning på 25 % og en stigning på 50 %. Indsatsen for truede arter blev

præsenteret ved forskellige eksempelarter re-præsenteret ved hasselmus, slørugle og odder. Indsatsen kunne resultere i enten ingen yderligere indsats, således at arten fortsat forbliver truet, eller en vis ekstrainsats, der forbedrer levevilkårene, så arten stadig er sjælden, men ikke længere truet, eller en større ekstrainsats, der forbedrer levevilkårene, så arten bliver almindeligt forekommende.

Endeligt kunne adgangsretten variere mellem at være som i dag, en reduktion således, at 25 % af arealerne lukkes af i dyrenes ynglesæson (april-oktober), eller at 25 % af arealerne lukkes hele året af hensyn til dyrelivet. Undersøgelsen blev foretaget for habitaterne skov, mark og eng samt vandløb og søer.

Folk vil have adgang og mere dyreliv
Når man skal foretage et valg, som illustreret i figur 1, kræver det, at man foretager en afvejning af de enkelte delelementer op mod den ekstra skattebetaling, der er angivet. På baggrund af de valg, som svarpersonerne foretager, kan man afdække denne afvejning og statistisk beregne, hvor meget folk vil betale for de enkelte elementer af valget. De beregnede beta-

lingsviljer kan aflæses af tabel 1. Baseret på de foretagne valg, kan man også inddele stikprøven i såkaldte latente grupper af folk, som har svaret nogenlunde ens.

For alle grupper kan vi se, at begrænsningerne i adgangsretten vil betyde et direkte velfærdstab for folk. Derfor er betalingsviljen negativ, og jo større adgangsbegrænsning des større tab. Også dyrelivet har en stor værdi for den typiske dansker. Størst værdi for folk har det at gøre noget ekstra for truede dyr. Dette er ikke overraskende, idet mange ser det som en moralsk forpligtigelse for samfundet at sikre arters overlevelse.

Men også for det almindelige dyreliv ser vi en betydelig betalingsvilje for forbedrede levevilkår for dyrelivet. For nogle af grupperne ser vi, at for både det almindelige dyreliv og de truede dyr har folk en højere betalingsvilje for at gøre lidt mere end for at gøre meget mere. Grunden til dette kan være, at folk synes, at det er moralsk vigtigt at sikre arters eksistens. Det kan også være et udtryk for afvejningen mellem bestandsstørrelser og skattebetalingen. Folk overvejer måske, at samfundet har andre opgaver

at påtage sig også, og de er derfor villige til at betale for nogen forbedring, men ikke den høje forbedring

Værdifuldt for folk med en ekstra indsats for dyrelivet

Denne undersøgelse har afdækket hvilke værdier, der kan være på spil i forbindelse med beskyttelse af naturen. Det har en høj værdi at beskytte truede arter; men også en værdi at beskytte det almindelige dyreliv. Hvis en del af beskyttelsen er i form af adgangsbegrænsninger til naturen, er dette forbundet med en omkostning.

Sådanne resultater kan have en direkte relevans for den generelle naturforvaltning, idet resultaterne sender et stærkt signal om, at danskerne finder det værdifuldt at yde en ekstrainsats til gavn for dyrelivet. Særlig vigtigt fremstår det at sikre truede arters overlevelse, men også moderate forbedringer for dyrelivet generelt har en ganske betydelig værdi.

Tabel 1. Forskellige latente grupper betalingsviljer (i kr. pr. år pr. husstand) for de enkelte delelementer af naturbeskyttelsen. Ca. 8 % af svarpersonerne svarede på måder, der tyder på strategisk motiverede valg og er udeladt her (detaljer kan ses i Jacobsen et al., 2012).

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
	25 % af stikprøven	27 % af stikprøven	40 % af stikprøven
Konstant knyttet til gennemførsel af aktivitet per se	34 kr.	-	-1.604 kr.
Udrydningstruede dyr bliver sjældne, men ikke længere udrydningstruede	43 kr.	433 kr.	1.308 kr.
Udrydningstruede dyr bliver almindeligt forekommende	33 kr.	359 kr.	1.414 kr.
25 % flere almindelige dyr	-	267 kr.	844 kr.
50 % flere almindelige dyr	-	197 kr.	569 kr.
25 % af arealerne lukkes i apr-okt	-85 kr.	-65 kr.	-
25 % af arealerne lukkes hele året	-37 kr.	-158 kr.	-137 kr.



NB. Hvor der ikke er angivet beløb, har der ikke kunne beregnes betydende betalingsviljer.

Artiklen baserer sig på følgende kilder:

Kanstrup, Niels., Tommy Asferg, Mads Flinterup, Bo Jellesmark Thorsen, Thomas Secher Jensen (2009). Vildt og Landskab - Resultater af 6 års integreret forskning i Danmark 2003-2008. Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet, Skov & Landskab, Københavns Universitet og Danmarks Jægerforbund.

Jacobsen, J.B., T. Lundhede, B.J. Thorsen (2012): Valuation of wildlife populations above survival. Biodiversity and Conservation: Volume 21, Issue 2 (2012), Page 543-563.

Foretrækker De den nuværende situation eller ét af de foreslåede tiltag? (sæt ét kryds)

Skove	Nuværende situation	Tiltag 1	Tiltag 2
Bestand af det generelle dyreliv i skove	uændret	+50%	+25%
Bestand af hasselmus	truet	sjælden, men ikke truet 	almindelig 
Adgang på veje og stier	oftest overalt	oftest overalt	april-oktober: ingen adgang i ¼ af alle skove
Ekstra årlig indkomstskat for Deres husstand	0 kr.	0 kr.	100 kr.

Vælg kun én af mulighederne:

☐

☐

☐

Figur 1. Eksempel på valgsæt for habitatskov.

Sæt pris på naturen

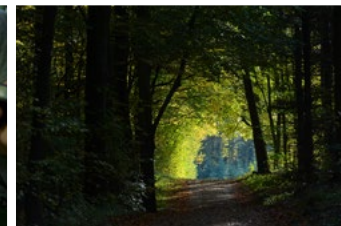


KØBENHAVNS
UNIVERSITET



Sæt pris på naturen

Redaktion: Jesper Sølvér Schou, Jørn Jensen og Bo Jellesmark Thorsen



Udgivet af:

*Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi ved
Københavns Universitet med økonomisk støtte fra
15. JUNI FONDEN*

KØBENHAVNS
UNIVERSITET



Indhold

INDHOLD	2	KAPITEL 2		KAPITEL 3		KAPITEL 5	
FORORD	4	NATURENS ARTER OG ØKOSYSTEMER	54	NATUREN OG DET RENE VAND	84	NATUR, SUNDHED OG ØKONOMI	126
VI SÆTTER ALLE PRIS PÅ NATUREN - MEN HVORDAN?	7	7 Bevarelse af den danske hede	56	13 Det rene grundvand	87	20 Naturen og sundheden - har vi evidensen?	129
Jørgen Steen Nielsen		Niels Strange, Bo Jellesmark Thorsen og Jette Bredahl Jacobsen		Berit Hasler, Thomas Hedemark Lundhede, Louise Martinsen og Jesper Sølvér Schou		Bo Jellesmark Thorsen og Søren Bøye Olsen	
KAPITEL 1		8 Skoven og dens mange arter	63	14 Vandkvalitet i søer, vandløb og fjorde	90	KAPITEL 6	
NATURENS REKREATIVE VÆRDI	17	Suzanne Elizabeth Vedel		Berit Hasler, Alex Dubgaard, Søren Bøye Olsen og Jesper Sølvér Schou		NATURENS PLADS I BESLUTNINGER	134
1 Værdisætning af adgang til friluftsliv i Mols Bjerge	19	9 Værdien af det almindelige dyreliv	69	15 Skoven er dejlig - også for grundvandet	97	21 Hvordan bevares biodiversiteten omkostningseffektivt i Danmark?	137
Alex Dubgaard		Thomas Hedemark Lundhede, Jette Bredahl Jacobsen og Bo Jellesmark Thorsen		Thomas Bue Bjørner og Jørgen Dejgård Jensen		Anders Højgård Petersen og Carsten Rahbek	
2 Du sætter pris på natur, når du går en tur	27	10 Natur og klimaforandringer	73			22 Cost-benefit analysen af Skjern Å-projektet	143
Thomas Bue Bjørner og Mette Termansen		Thomas Hedemark Lundhede, Jette Bredahl Jacobsen, Bo Jellesmark Thorsen og Niels Strange		KAPITEL 4		Alex Dubgaard	
3 Værdien af rekreative områder nær ved boliger	33	11 Naturbeskyttelse på tværs af grænser	76	STÅR NATUREN BARE I VEJEN?	100	23 Betyder det noget, hvor vi beskytter heden?	153
Toke Emil Panduro		Jette Bredahl Jacobsen, Bo Jellesmark Thorsen, Niels Strange og Thomas Hedemark Lundhede		16 Værdien af stilhed - prisen på støj	103	Niels Strange, Jette Bredahl Jacobsen og Bo Jellesmark Thorsen	
4 Hvad gør jagten værdifuld?	38	12 Naturens ikke-værdisatte ydelser	81	Kathrine von Grævenitz		24 Hvor skal vindmøllen stå?	161
Thomas Hedemark Lundhede, Jette Bredahl Jacobsen og Bo Jellesmark Thorsen		Jørn Jensen		17 Hist hvor vejen slår en bugt	109	Cathrine U. Jensen	
5 Hvad trækker en lystfisker til?	43			Søren Bøye Olsen			
Carsten Lynge Jensen og Søren Bøye Olsen				18 Vindmøller, udsigt og støj	117	METODER TIL VÆRDISÆTNING AF MILJØGODER	165
6 Hvad giver skovene værdi?	49			Cathrine U. Jensen		Jesper Sølvér Schou og Bo Jellesmark Thorsen	
Thomas Hedemark Lundhede og Søren Bøye Olsen				19 Værdien af havvindmøllers indflydelse på kystlandskabets udseende	123	REDAKTION & FORFATTERE	174
				Jacob Ladenburg			

Dokumentet er interaktivt. Krydshenvisninger til andre afsnit er markeret med **blåt**. Links til relevante websider er markeret med **kursiv**.

Klik på det ønskede afsnit i indholdsfortegnelsen og hop direkte derhen. Vend tilbage til Indhold med menuikonet nederst på siderne.

Forord

Hvad er prisen på naturen og på miljøgoder? Det ved vi meget mere om i dag end for tre årtier siden. For gennem de sidste 25-30 år er der udført en stor mængde miljøøkonomisk forskning i Danmark, og en god del af forskningen har netop omfattet værdisætning af miljøgoder - eller 'sat priser på naturen'.

I dag kan vi i væsentlig grad sætte pris på naturens goder - også i kroner og øre, som det kan ses i denne bogs faglige kapitler. Budskabet fra samtlige undersøgelser er, at befolkningen i al almindelighed er villige til at betale ganske meget for at sikre natur- og miljøgoder.

Selv om den miljøøkonomiske forskning i Danmark har en kvalitet, som er højt anerkendt internationalt, savner man fortsat i den hjemlige andedam at se den opnåede viden forankret i de analyser og modeller, som understøtter politiske beslutninger.

En forklaring kan være, at værdisætning af miljøgoder fortsat er omgærdet med en vis skepsis i den offentlige debat, bl.a. på grund af manglende indsigt i de muligheder, som en kritisk anvendelse af den opnåede viden kan bidrage med. Det råder denne bog bod på. Med miljøøkonomien er det muligt i højere grad at frembringe mere retvisende helhedsbilleder af politiske beslutninger, hvor både omkostninger og gevinster - også de der knytter sig til natur og miljø - bringes frem i lyset.

Som redaktører af denne bog vil vi gerne give vores bidrag til at bringe naturens værdi ind i beslutningsgrundlaget. Derfor introducerer bogen en lang række af de overvejelser, som knytter sig til anvendelse af værdisætningsstudier til brug for forberedelsen af politiske beslutninger.

Den giver også et overblik over en række af de vigtigste danske studier gennem tre årtier, som 'sætter pris på naturen', ligesom der gives en introduktion til de mest almindelige metoder inden for værdisætning.

Med denne bog håber vi:

- at sætte anvendelsen af økonomiske værdisætningsstudier højt på dagsordenen, så vi kan tydeliggøre både de negative og de positive effekter på vores miljø og natur, som følger af samfundets aktiviteter og politikker.
- at værdien af natur og miljø kan få en fast plads i nationalregnskabet og i samfundsøkonomiske modeller samt en fast plads i diskussionen om Danmarks velfærd.
- at bogen formidler de miljøøkonomiske værdisætningsstudier på en måde, så de kan indgå i undervisningen i økonomi, samfund og forvaltning på gymnasie- og bachelorniveau.

Denne bog kunne ikke have været realiseret, hvis ikke så mange af landets dygtige forskere og andre fagfolk havde fundet overskuddet til at bidrage. Dette er vi meget taknemmelige for.

Desuden skal der lyde en stor tak til I5. Juni Fonden, der beredvilligt og fremsynet har finansieret dette bogprojekt, så vi for alvor har kunnet vise, hvordan man sætter pris på naturen.

**Jesper Sølvér Schou, Jørn Jensen
og Bo Jellesmark Thorsen**
Frederiksberg, juni 2018



"Samfundet bygger på en kontrakt mellem dem, der er i live, dem, der er døde, og dem, der endnu ikke er født." Sådan sagde den britiske 1700-tals-filosof Edmund Burke. At værne om naturen er netop et mix af respekt for dem, der var før os, og dem, der følger efter os. Vores børn og børnebørn. Vi har meget mere at tage hensyn til end os selv. I det lys er det oplagt, at vi skal værne om naturen og biodiversiteten og sikre klodens klima.